

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič
A Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3.—, večji inzerati petič
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Dravska banovina prevzame državni rudnik v Velenju in Zabukovci

V svrhu izvedbe elektrifikacijskega načrta bo banovina predlagala, da ji država odstopi oba rudnika, ki sta sedaj nerentabilna

Ljubljana, 18. februarja. Današnje seje je g. ban otvoril ob pol 10. in odredil provizivko. Po čitanju zapisnika včerajšnje popoldanske seje, ki je bil odobren, je g. ban izpremenil dnevni red današnje dopoldanske seje v toliko, da je pred razpravo o dobrih banovinskega proračuna postavil vprašanje

o prevzemu rudnikov v Velenju in Zabukovci

G. ban je prosil poročevalca, da je prečital poročilo posebnega odbora, ki je bil imenovan iz vrst banovinskega sveta za proučitev tega vprašanja. V tem odboru so bili iz banovinskega sveta g. dr. Bratkovič, Detela Otton, Janžekovič, dr. Lipold, Rus in Tavčar. Razen tega so v odboru sodelovali pomočnik bana, tehnični izvedenci in ravnatelji obeh rudnikov. Odbor se je po daljši razpravi na podlagi predloženih podatkov in računov odločil soglasno za to, da predlaga banovinskemu svetu, naj pooblasti g. bana, da skuša pridobiti državo za odstop obeh rudnikov dravske banovini za njene elektrifikacijske načrte. Bistvo vprašanja je v tem, da bi moralo Velenje za izvedbo nadaljnjih načrtov banovinske elektrifikacije postaviti tretji agregat. Po pogodbi z državo bi se moral ta agregat dobiti iz reparacij. Vred mednarodnih dogodkov pa so reparacije negotove, država sama pa tega agregata ne bi mogla dobiti. Zato se je porodila misel, naj ta agregat postavi banovina, ki je največ zainteresirana na rudniku zaradi svoje elektrifikacijske akcije. S popolnim prevzemom tega rudnika in rudnika Zabukovca bi banovina razkrojila svojo elektrifikacijsko akcijo. Premog Velenja sicer ni prvovrsten, vendar bi s potrebnim sušilnicom pridobil na kvaliteto in povečal s tem aktivnost podjetja. S tretjim agregatom bi centrala v rudniku potrebovala mesečno 900 do 1000 vagonov, rudnik pa je aktiven z 800 vagoni.

Izdatki za vse to akcijo bi znašali: za centralo v Velenju (za tretji agregat) 19 milijonov, za sušilnico 7 milijonov in za izpopolnitev rudnika v Zabukovci 2 milijona. Po prečitanih poročilih o seji odbora za proučitev prevzema obeh rudnikov po banovini je g. ban podal besedo članom b. s. g. Deteli, ki je izjavil:

Prevzem obeh rudnikov po banovini je samo privesek velike elektrifikacijske akcije, ki jo banovina izvaja že dolgo vrsto let in ki jo hoče privedi do kraja. Gre samo za vprašanje, kaj je najbolj umestno. Premogokop v Zabukovci je trenutno res pasiven, toda s primerljivimi investicijami in za zadostno dejstva, da je premog iz tega rudnika visoko kvalitativno (5000 kalorij), bo obrat postal aktiven.

Predlog odbora

Od odbora, ki je to vprašanje včeraj proučeval, sem bil pooblaščen, da stavim banovinskemu svetu tale njegov soglasni predlog:

Ker je elektrifikacijski program dravske banovine najzveje povezan z obratom velenjskega drž. premogovnika in ker je rentabilnost obrata tega premogovnika za bodočnost odvisna in glavnem od napredovanja elektrifikacije v dravski banovini, smatra banovinski svet za prihodno ter v interesu zdravih gospodarskih načel, ako država izroči ta premogovnik dravski banovini v last, z ozirom na to, da po prenosu velenjskega premogovnika ne bi bilo racionalno, da ostane premogovnik Zabukovica v obratu države, se naj prevzame tudi Zabukovica v last banovine.

G. ban se naproša, da v slučaju izročitve obeh premogovnikov v last banovine zagotovi tem premogovnikom, da bodo že pričete investicije dokončane na račun države. Zlasti glede naprave novega agregata pri elektrarni v Velenju je banovinski svet mišljenja, da se mora ta naprava dokončati ob sodelovanju države. Ako sedaj ni mogoče strojev dobaviti na račun reparacij, naj država prispeva k tem investicijam za sedaj vsaj 50%, ako pa pride pozneje do dovoljne rešitve reparacijskega vprašanja, naj se banovini vrne njen del vloženih investicij, potrebno posojilo se naj banovina osigura iz bratovskih skladnic.

G. ban se naproša, da smatra zaželeno kot vitalno za dravsko banovino ter naj skuša doseči ob prevzemu obeh rudnikov kar najbolj ugodne pogoje, ker bo tudi v interesu bodočih državnih dohodkov, ako se gospodarstvo v dravski banovini, četudi s trenutnimi žrtvami, okrepi.

Debata

G. ban otvoril o tem predlogu debato. G. Gorčar Matija pozdravlja predlog, prosi pa, naj bi banovina pri prevzemu obeh rudnikov skušala pridobiti državo za to, da ji odstopi vse prostostedne naše banovinske. Zdi se mu, da so med temi prostostedni tudi prav dragoceni.

G. Bonač Fran, industrijalec iz Ljubljane pozdravlja predlog, ker bo prevzem obeh rudnikov sigurno velike koristi za vse gospodarstvo naše banovine. Soglašja z izvajanjem g. Detela, naj pri nabavi tretjega agregata sodeluje tudi država, ker ni izključeno, da bo država dobila vsaj del svojih reparacij.

G. dr. Sajovic, odvetnik v Kočevju ima proti prevzemu nekaj pomislekov. O prevzemu naj bi po njegovem mnenju odločali šele izvoljeni banovinski svet. Banovinska podjetja se nadalje ne ravna po trgovski načelih in končno bi kazalo vpoštevati eventualno ponudbo z druge strani. Navaja rudnika v Rajhenburgu in Kočevju, ki bosta morala najbrž močno omejiti obrate.

Pogajanja z Ljubljano

G. Tavčar Ivan, komisar OUZD v Ljubljani izjavlja tole: Vsa slovenska javnost je s silnim vzradočenjem pozdravila akcijo banovine, da se naj vsa dravska banovina elektrificira. Danes sploh nismo več v položaju, da bi razpravljali o tem ali je bilo najbolj pametno, da se je postavilo centrala v Velenju, da se je velenjski rudnik porabil za dobavo električne moči. Danes je banovinski svet in vsa banovina postavljena že pred gotovo destvo. Iz Velenja je bil do črnuč zgrajen daljnovod. Električna centrala obratuje v Velenju in sedaj je samo še vprašanje, kako dvigniti rentabilnost vse elektrifikacije. Brez tretjega agregata bi rudnik postal pasiven. To stanje ne bi moglo trajno trajati in zato je v gospodarskem interesu banovine, da se postavi tretji agregat v Velenju. Če hočemo, da bo vsa dozdaj zgrajena naprava aktivna, je treba postaviti tretji agregat. Seveda je to zopet odvisno od tega, da se uredi vprašanje med Kranjskimi elektrarnami in Ljubljano. Ljubljana bo mogla odjemati takšne količine toka, da bo postal ves ta elektrifikacijski načrt aktiven. Pogajanja v tem pogledu so v kratkem definitivno zaključena. Mnenja sem torej, da je treba najprej zaključiti pogajanja z Ljubljano, potem pa nabaviti tretji agregat. Prevzem obeh rudnikov po banovini pa je tako z interesnega kakor z gospodarskega stališča upravičen. Priporočam pa banški upravi, da skuša od države doseči vsaj del prispevka za nabavo tega tretjega agregata. Če bo morala banovina zaradi svoje dosežane in bodoče elektrifikacijske akcije izpopolniti sama elektrarno v Velenju, potem je logično, da sploh prevzame upravo tega rudnika v svoje roke. Zato je čisto pravilno, da stopi banovina v stike z državo glede prevzema tega rudnika. Pred eventualno definitivno zaključitvijo.

Zakon o pomorskih akademijah sprejet

Narodna skupščina je danes dopoldne soglasno sprejela novi zakon o pomorskih akademijah

Beograd, 18. februarja. Narodna skupščina je danes razpravljala o zakonu o pomorskih akademijah. Razprava je bila zelo zanimiva, ker je pokazala, da posveča naše Narodno predstavništvo našemu morju vso pozornost, kar dokazuje tudi predložen zakon o pomorskih akademijah, ki naj omogoči čim boljše izobražbo naših naših trgovskih mornarice, ki je že sedaj na glasu najboljših mornarjev na svetu.

Seja se je pričela okrog 10. Po raznih formalnostih in rešitvi manjših zadev je skupščina takoj prešla na dnevni red. Poročevalec odbora narodni poslanec dr. Stijčić je v lepem govoru poudaril važnost morja za celokupno naše narodno gospodarstvo in v zvezi s tem še posebej poudaril ogromno važnost predloženega zakona o pomorskih akademijah. Govornik je poudarjal, da je naposled izpolnjen stoletni sen naših pradedov, ki so si tako želeli izhoda na morje. Danes imamo ogromno morskoro obalo in zato je treba, da ta svoj položaj primerno izkoristimo. V prvi vrsti si moramo vzgojiti dober pomorski nara-

čitvijo tega posla pa bi kazalo še enkrat sklicati banovinski svet, da o tem izreče svojo končnoveljavno besedo.

G. ban dr. Marušič pravi, da bi v zadevi prevzema velenjskega rudnika imel rad za seboj zaslombo v banovinskem svetu. Zaradi tega je potrebno, da se sprejme tudi formalen sklep.

G. Lovšin prosi za informacijo o pogodbi med Velenjem in Kranjskimi deželnimi elektrarnami. Potreba tretjega agregata je samoposobi umevna. Banška uprava lahko najde posojilo 19 milijonov Din, s katerim bi se agregat kupil in postavil.

Velenje in KED

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer omeni, da je pogodba med Velenjem in Kranjskimi deželnimi elektrarnami sklenjena za daljšo dobo. Obstojajo momenti, ki govorijo za prevzem rudnika od države. Edino banovina more skrbeti za rentabilnost podjetja. Pri elektrarni je vse pripravljeno za montažo tretjega agregata in gotovo je, da se mora rešiti zadeva z rudnikom že pred 1. aprilom, to je pred novim proračunskim letom. Zato ne ve ali se bo mogel sklicati še enkrat v tej zadevi banovinski svet, kakor to nekateri govorniki želijo. Banovini je glavna stvar osigurati elektrifikacijo. Vprašanje je le še, kakšna bo pogodba med Kranjskimi deželnimi elektrarnami oziroma banovino in tvrdko Bowery. Banovina je predlagala trditi plačilo treh milijonov takoj, ostali 16 pa v petih letih brez obresti.

G. Tavčar predlaga, naj g. ban še vedno skliče pred definitivnim sklepom pogodbe banovinski svet.

G. ban dr. Drago Marušič pravi, da stoji banovina na stališču, da mora dati država rudnik v Velenju brezplačno banovini, ker mora banovina prevzeti tudi obveznosti in za rentabilnost rudnika itak samo ona skrbi.

Pomočnik bana g. dr. Pirkmajer, je mnenja, da ne bi bilo treba sklicati ponovno banovinskega sveta, ker imamo že itak danes pred seboj konkretno vprašanje: Ali naj banovina rudnik zastopni prevzame ali ne?

G. Senčar toplo priporoča banovinskemu svetu, naj sprejme predlog odbora, oziroma referenta g. Detela.

G. Piki pravi, da je treba delo za prevzem pospešiti.

G. dr. Sajovic umika svoje pomisleke, ki jih je prej izjavil, ker mu ni bilo znano, da bi mogla banovina rudnik dobiti zastopni.

G. dr. Pirkmajer pravi, da je bilo že povodom prenosa poslov na banovine govorja o prevzemu Velenja in Zabukovice. Zdaj, ko ima država tudi obveznosti, lahko apeliramo na državo, da nam odstopi rudnik brezplačno.

G. ban dr. Drago Marušič prosi g. Detela, naj ponovno prečita svoj predlog. Nato je dal predlog na glasovanje. Predlog je bil sprejet z vsemi glasovi proti glasu g. Prepeluha, ki je izjavil, da glasuje iz formalnih razlogov proti.

Francoska vladna kriza

Položaj je še vedno nejasen — Kriza bo trajala najbrže delj časa — Vpliv na razorožitveno konferenco

Pariz, 18. februarja. g. Predsednik republike je danes popoldne nadaljeval pogajanja z vodilnimi politikami. Dosedaj še ni bila nobenemu poverjena sestava vlade ter je zelo malo verjetno, da se bo to zgodilo že danes. Govori se, da bo Doumer počakal na povratek Tardieua iz Zeneve. Tardieu bo danes prispel v Pariz in bo najbrže takoj sprejet od predsednika republike. Slej ko prej se čujeta imeni Paul Boncour in Barthou. Govori se pa tudi, da bo predsednik poveril sestavo vlade poslancu skrajne leve dosežane večine ali pa poslancu skrajne desnice opozicije.

Zeneva, 18. febr. č. Tardieu je sredi izjavil novinarjem: Z Lavalom sem bil v telefonični zvezi. Dejal sem mu, da v najkrajšem času pridem v Pariz. Tu ne morem delovati, ker ne vem, če bo prihodnji kabinet odobril stališče, ki ga bom branil v Zenevi. Francoska delegacija v četrtek ne bo mogla odgovoriti na nemške predloge, ker je mnenja, da bo kriza francoske vlade trajala okrog 10 dni. Zaradi tega bo opravljala le svoje tekoče posle. Bržkone ji bo v Zenevi načeloval Paul Boncour.

Pariz, 18. februarja. AA. Listi naglašajo, da je položaj težaven, ker je prišlo do nasprotja med večina obeh zbornic, kar bo silno otežilo vsako novo kombinacijo.

Listi se vobče omejujejo samo na neobvezne napovedi glede nove vlade in pri tem navajajo posebno imena gg. Paula Boncourja in Barthouja ter nekatere osebnosti senatne večine, ki je vlado strmo glasila. Levičarski listi poudarjajo potrebo čim prejšnjih volitev, ki naj bi jih izvedla strankarska vlada, češ da bi bilo krivo tolmachi izpremembo v vodstvu francoske vlade kot izpremembo v francoski zunanji politiki, da pa je vseeno treba računati z reperkusijami, ki jih utegne demisijska Lavalove vlade zbuditi na ženevski razorožitveni konferenci. V istih krogih prevladuje upanje, da bo nova francoska vlada naglo sestavljena in da ne bo nastal zastanek na razorožitveni konferenci, do katerega bi sicer utegnilo priti, če bi konferenca morala razpravljati v odsotnosti francoskega zastopnika.

Angleški komentarji

London, 18. febr. AA. »Stare poudarja, da je prišlo do francoske krize zgolj iz notranje politične razlogov. Tudi v političnih krogih so mnenja, da bi bilo krivo tolmachi izpremembo v vodstvu francoske vlade kot izpremembo v francoski zunanji politiki, da pa je vseeno treba računati z reperkusijami, ki jih utegne demisijska Lavalove vlade zbuditi na ženevski razorožitveni konferenci. V istih krogih prevladuje upanje, da bo nova francoska vlada naglo sestavljena in da ne bo nastal zastanek na razorožitveni konferenci, do katerega bi sicer utegnilo priti, če bi konferenca morala razpravljati v odsotnosti francoskega zastopnika.

Bolgariji ni potreben moratorij

Finančna komisija Društva narodov je ugotovila, da lahko plača Bolgarija letno 1250 milijonov

Sofija, 18. februarja. č. Z nekaj dni se mudi tu finančna komisija Društva narodov, ki tvori Charon, Kampner in Desbordes. Finančna komisija Društva narodov proučuje bolgarski finančni položaj in se zanima za vsa vprašanja, ki so s tem v zvezi. Nevezala je tesne etike z bolgarskimi finančnimi strokovnjaki, s finančnim ministrom, z upravnikom bolgarske Narodne banke, ravnateljem državnih dolgov in ostalimi državnimi reprezentanti, ki naj bi v kakršnemkoli pogledu pomagajo pri spoznavanju gospodarskega položaja v državi. Finančna komisija je zbrala podatke o bilanci Narodne banke, o njenem deviznem stanju, o državnih dolgovih, o trgovinski bilanci in o drugih finančno-političnih problemih. Delegacija je ugotovila, da

more Bolgarija plačevati na račun svojih dolgov 1250 milijonov levov na leto.

Finančni minister Stefanov je po sestanku z delegati finančne komisije izjavil, da je Bolgarija pripravljena sprejeti tezo, da bi hotel priznati, da bi Bolgarija mogla na leto toliko denarja za svoje dolgeve. Omenil je, da finančna komisija Društva narodov ni upoštevala dveh milijard odprtih trgovskih dolgov, za katere bi bilo treba najti cambio, in da prav tako ni upoštevala, da znaša bolgarski denarni obtok manj kakor 3 milijarde levov. Če bi finančna komisija Društva narodov vztrajala pri svojem stališču, bi se bolgarski finančni položaj zelo oslabil. V kratkem pripreje v Bolgarijo ravnatelj finančne komisije Društva narodov Lowde.

Reforma trošarinskega in taksnega zakona

Beograd, 18. februarja. AA. Včeraj se je vršila pod predsedstvom ministrskega sveta g. Petra Živkovića dopoldne in popoldne seja ministrskega sveta. Na seji so razpravljali o predlogu zakona o reformah trošarinj na vino, žganje, spirit in kvas. Določene so direktive, da se izdela predlog zakona, ki bo nato predložen narodnemu predstavništvu v zakonodajni postopek. Nadalje je ministrski svet razpravljal o zakonskem predlogu o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 18. februarja. AA. Vremensko poročilo Direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju ob 8. zjutraj (ki velja v službene svrhe na dotičnih postajah): Bistrica-Bohinjsko jezero —4, jasno, snega 4 cm, Brežice —5, jasno, snega 30 cm, Celje —4, sneži, snega 20 cm, Dravograd-Meža —3, oblačno, snega 15 cm, Jesenice —14, jasno, snega 42 cm, Kamnik —5, jasno, snega 15 cm, Kranjska gora —12, jasno, snega 56 cm, Kočevje —5, sneži, snega 24 cm, Kotoriba —5, jasno, snega 15 cm, Ljubljana gl. kol. —4, jasno, Ljutomer —5, oblačno, snega 10 cm, Maribor gl. kol. —3, oblačno, snega 10 cm, St. Janž na Dolenjskem —4, oblačno, snega 4 cm, burja, Novo mesto —2, oblačno, snega 40 cm, Trzin —6, oblačno, snega 38 cm, Rakek —4, sneži.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 2272.33 — 2283.60, Berlin 1330.31 — 1341.11, Bruselj 783.19 do 787.13, Curih 1096.15 — 1101.65, London 193.04 — 194.64, New York kabel 5610.80 — 5639.06, New York ček 5588.80 do 5617.06, Pariz 221.30 — 222.42, Praga 166.27 — 167.13, Trst 291.65 — 294.05.
INOZEMSKA BORZE
Curih: Beograd 9.05, Pariz 20.19, London 17.165, New York 511.87, Bruselj 71.45, Milan 26.65, Madrid 39.50, Amsterdam 207.30, Berlin 121.60, Sofija 3.70, 1

ZVOČNI KINO MOSTE
Samo še danes in jutri gostuje pri nas ob 20. uri — slavni ter svetovno-znani klovni in umetnik
"G ROCK"
SMEH! ZABAVA! KROHOT!
Vstopnina samo Din 6.—, 5.—, 4.— in 2.—

Zopet poskušen atentat pri Nici

Pariz, 18. februarja. Na progi Nica—Pariz je bil sredi poskusa nov atentat, ki pa so ga v zadnjem trenutku preprečili. Nekaj nadzornikov proge je v bližini Morlauxa par kilometrov od Nice opazil ležati večji paket. Ko je pristopil, da bi paket odetralil, je skočil z bližnjega grmovja neznan mož, pograbil paket in zbežal, dočim je drugi možki naskočili nadzornika proge, ga vrgl v jarek in nato zbežal. Policija je uvedla preiskavo, vendar pa dosega storilcev ni izsledila, dasiravno je nadzornik proge podal dokaj točen osebni popis. Vest o ponovnem atentatu, je izzvala povsod veliko razburjenje. Viaki Nica—Pariz so skoro prazni, ker se nihče več ne upa voziti se po tej progi.

Italijanska propaganda v Bolgariji

Sofija, 18. februarja. AA. Kako močna je italijanska propaganda na Bolgarskem, je razvidno iz tehle podatkov: V Sofiji je italijansko gledališče, ljudska šola in gimnazija s 586 dijakmi. Na bolgarskih gimnazijah je 218 dijakov, ki se uče italijanščine na trgovskih šolah je 117 učencev, na univerzi pa 120 slušateljev, ki se taktisto uče italijanskega jezika. Razen tega so v Sofiji trije večerni tečaji za italijanski jezik. Za oficirje je poseben tečaj italijanskega jezika, ki se ga udeležuje 60 slušateljev. Tečaj je organiziralo društvo »Pro oriente«. Italijanske šole sta še v Plovdivu in Burgasu.

Viljemov sin protikandidat

Berlin, 18. februarja. Po vesteh, ki so sredi krožile v berlinskih političnih krogih bo kot protikandidat Hindenburga nastopil pri predsedniških volitvah princ Oskar Pruski, sin bivšega cesarja Viljema.

Albert Sorel:

Čudodelni zdravnik

Roman

— Res je, — je pritrdil Chebsky.
— Torej se ne motim. V tem Onesimu vidim velikega bedaka; on hoče biti diplomat. No, njegova diplomacija bi bila res imenitna! Ali ga vidite, kaj dela? Če bi rekla Emma ne, bi imela jaz nekaj polen, ki bi ji jih lahko metala pod nogo.
— Poleno gospoda Andrea, — se je zasmel Chebsky.

— Pasja noga, doktore! Vi pa res ne tritate zaman časa. Zares, to bo imenitno! To bo idealno. Toda tega ne bo... Imamo petintrideset razlogov. In že en sam zadostuje: — Athenais noče.

— Zakaj pa ne, gospa markiza? Maylianovi niso tako hudo bogati, Fontemorsovi so pa baje že pred bankrotom.

— Athenais nima rada niti Maylianovih, niti Fontemorsovih; ona sploh nikogar ne mara in odklanja vsako zakonsko zvezo. Zdi se mi, da ima z Emmo svoje posebne namene in to mi daje povod, da se bojim za njo.

— Kaj pa namerava? Da ostane Emma stara devica, kakor je ona? Tega ne bo dosegla.

Markiza je skrivnostno pomežiknila in zašepetala v odgovor:

— Tako vam povem zakaj. Zdravnik je spovednik. Athenais ni tako vsakdanja ženska, kakor bi kdo mislil. Njene zahteve so velike. To je pravi jezuit v krilu. Bože moj! Pravim vam, jezuit, ker jo dobro poznam. Jezuite spoštujem, ker so mnogo storili, a jaz sem dobra katoličanka. Toda Athenais... To mi je povedal saint-vigorski župnik. Pomislite, župnik je bivši Rofossov vrtnar! Dober dečko, nekoliko preveč uglasen, Athenais se boji; domišlja si, da je najmanj papežev bratranec. Včasih pride k meni, povabim ga na kosilo, to ga spravi v dobro voljo, potem ostane še pri kavi in postane zgovoren; mene se ne boji in zato mi pove vse. Athenais načrt je nekaj ogromnega. Obnoviti hoče Saint-Vigor, ustanoviti redovniški red, spraviti Emmo med redovnice, reformirati svet in vladati Franciji. To so njeni načrti. Podrobnosti vam ne bom pravila; sicer pa upam, da me razumete.

— Mislim, da sem uganil... — je dejal Chebsky.

— No, zdaj sva pa že pri gradu. Ne izpustim vas pa, dokler pri meni ne popijete kozarček oranžne...

XIV.

Po obedu je bil Chebsky v Saint-Vigoru, potem je pa odšel domov in se zaprl v svojo sobo. Večer je bil vlažen in hladen. V peči je plapolal ogenj. Pristavil je stol k ognju in si skuhal čaj, ki ga je imel vedno v zalogi. Potem je potegnil iz žepa usnjeno listnico. V nji so bili z jermenčkom zvezani papirji, ki je bilo na njih napisano:

»Mondreville, 20. julija 1848.«

Chebsky je začel prebirati, razložil jih je po mizi in vzel najdebelejši sveženj s skrbno napisanimi napisi:

»Beležke o rodbini Rofossov«

Pisal jih je Mašek in v njih so bile naslednje informacije:

»Rofossovi so ena najstarejših rodbin Normandije. En Rofosse je bil med Conuerantovimi tovariši; ena veja je izumrla na Siciliji; njihov znak je v Versailles v križarski dvorani.

Proti koncu XVIII. stoletja so doživeli bankrot. Ostal je samo baron de Mark-Antonin Rofosse, ki se je izselil v Nemčijo, kjer se je za silo preživljal s poučevanjem risanja in igranjem klarineta v monakovskem gledališču. Bil je oženjen; imel je sina Marka Filipa, rojenega 1791. In to je sedanjí baron Rofosse. Drugi otrok je bila Athenais, ki je njeno rojstvo spravilo v grob njeno

mater. Vzgajala se je v nekem bavarskem samostanu do l. 1821.

Mark-Antonin de Rofosse se je vrnil v Francijo okrog l. 1805 in je kmalu umrl; zapustil je sinčka Marka in bratranca, živčega blizu Bayeuxu. Ta bratranec se je udeležil vseh uporov Calvadosov pod regentstvom in za časa konzulata. Svojega mladega nečaka je poveril grofici de Martenay, svoji sosedin in prijateljici. Bila je zelo lepa in njen intrigantski duh je snoval same zarote. Napoleonovi policiji je ušla po čudežnem naključju, dočim so bili trije njeni prijatelji v Rouenu obglavljeni.

Po malletski zaroti se je znova pomladila in dobila še več bojevitega duha. Tedaj ji je prišel v kremplje Rofosse. Prvo vzgojo je dobil pri nemških jezuitih — bil je fant srednje nadarjenosti, vesten, toda nagle jeze. Grofica ni imela časa, da bi ga dala ustreliti. Pač mu je pa zastrupila kri za vse življenje. Od jezuitov je prišel s pekočo vestjo, plah, nezadovoljen s samim seboj, zastrašen s peklom, v krempljih izkušnjav, z neozdravljivim nezaupanjem in ljubosumnostjo, ki ga je neprestano mučila. Takega uspeha pa njegov bratranec seveda ni hotel doseči; on sam je bil lahko-miseln lahkoživec. Ker ni imel neposrednih dedičev, je zapustil svoje premoženje v znesku 60 tisoč frankov Marku Filipu, tako da je bil Rofosse s trinajsetimi leti gospodar tega premoženja. Fant pa ni vedel, kaj početi z denarjem, ker ga ni na svetu ni veselilo. Prišlo so cesarske nesreče. Leta 1811. je vstopil v častno stražo in služil je kakor drugi. Potem je presledal k mušketirjem. Pa se je tudi te službe kmalu naveličal. Nekega večera so mu omenili Mondreville, bivši sedež njegove rodbine, povedali so mu da bi ga lastnik prodal potomcu iz njegovega rodu Rofossov. Marku je bilo to po volji in odpo-toval je v Normandijo.

Mondreville so zasedli l. 1793 in prodali kot narodno imetje državljaniu Thuriotu, poslancu za dolnje-sajenski okraj v konventu. To je bil zgovoren pravnik, ki je pomagal pri sestavljanju državljanskega zakonika. Bonaparte ga je povabil v državnega svetnika in pozneje v grofa. Med restavracijo se je kot nasprotnik kralja umaknil v zatišje na svoja posestva. Bil je vdovec in njegov sin Maksimilijan je podedoval očetove pravniške sposobnosti; ni pa imel njegovega trdnega prepričanja in tudi ne njegove živavosti. Oče in sin sta torej pričakovala Rofossa na grajskem dvorišču.

Rofosse, boječ se revolucionarjev, je bil ves zbežan in hotel se jim je izogniti; bil je pa slab strateg in ujeli so ga.

Grof je bil izredno ljubezniv in to je Rofossa pridobilo. Njegov sin Maksimilijan je takoj pregledal zbežano Rofossovo dušo. Povabil ga je na obed. A zvečer sta bila že najboljša prijatelja in Mark je sprejel gostoljubnost v Mondreville.

Drugo jutro je dejal stari grof Rofossu:

— Gospod baron, Mondreville sem kupil v slabih razmerah. V to me ni napotila niti spekulacija, niti zapravljivost, nedostojna filozofa. Nasprotno, mislim sem, da bom lahko posvetil temu posestvu vse svoje sile. Moji predniki, docela neznani, so bili z vašimi najboljši prijatelji; midva lahko njuno priateljstvo obnoviva. Tu je moj sin, ki je v vaših letih, in veseli me, da sta se sprijateljila. Revolucija je končana; liberalna lista lahko vse pomiri. Bivše plemstvo nas sprejme v svoje vrste, to da prvi korak moramo napraviti sami. Ali se hočete vrniti sem, gospod baron? Mondreville vam dam za toliko, kolikor je veljal mene. To sem pripravljen storiti za vas, samo za vas, da vam doprinesem dokaz svojega prijateljstva. Star sem in imeti hočem mir. Svojo vlogo sem odigral in zdaj lahko brez skrbi živim.

Čitate tedensko revijo »ŽIVLJENJE IN SVET«

Zagonetni umor pojasnjen

Umorjena in razrezana je bila Ana Puberl — Policija je morileca že aretirala

V torek smo poročali, da so našli na Franc Joževem kolodvoru na Dunaju v paketu odrezane ženske noge, v vlakcu na progi Dunaj-Amstetten pa v kovčegu trup brez glave. Zagonetni zločin je seveda razburil vso avstrijsko javnost in policija je napela vse sile, da ga pojasni. Treba je bilo v prvi vrsti ugotoviti, kdo je umorjenka. Detektivi so šli takoj na delo in res se jim je kmalu posrečilo ugotoviti, da je žrtev neznanega zločinca kuharica Ana Puberl iz vasi Utera pri Marijskih Laznih. Njen trup je bil zavrt v rjav ovojni papir, kakor so bile zavite tudi noge. V kovčegu so našli tudi rjav damski plašč in perilo, kar je pomagalo detektivom ugotoviti identiteto umorjenke. Roke je imela umorjenka sprejdenke prekrizane in zvezane ter privezane z vrvice k trupu. Kovčeg je tehtal okrog 40 kg. Morilec je imel torej dokaj težak tovor. Najbrž je pripeljal kovčeg na kolodvor z avtomobilom ali pa s tramvajem.

Preiskava je dognala, da je občevala Ana Puberl zadnje dni pred strašno smrtjo z dvema moškima. Imela je nekaj prihrankov in njen znanec, brezposelnik Franc Leitner, ji je prigovarjal, da bi skupaj otvorila trgovino. Puberlova je res dvignila iz hranilnice 4700 šillingov in ko je izginila, je dobila njena gospodinja pismo, ki ji v njem sporoča, da odpotuje s svojim prijateljem na Madžarsko. To je bila torej prva sled za morilecem. Policija je Leitnerja kmalu izsledila in aretirala. Mož se pa ne piše Leitner, temveč Laudembach.

V torek popoldne je bila policija obveščena, da so slišali ljudje usodnega dne iz stanovanja bivšega jetniškega paznika Franca Laudembacha klice na pomoč. Stanovalec dotične hiše so slišali obupne klice, ki so pa kmalu utihnili. Odšli so pred Laudembachovo stanovanje in potrkali. K vratom je prišel Laudembach in izjavil, da se ni nič zgodilo. Stanovalec so pa kljub temu zahtevali, naj jim pove, kdo je v njegovem stanovanju klical na pomoč. Laudembach je vsako pojasnila odklonil, povedal je samo, da ga je obiskala prijateljica in da sta se sprla, pa ji je v preprihu prisolil zašušnico. Hišnik možu ni verjel in je obvestil policijo.

Policija je Laudembacha aretirala in zaslišala. Izpovedal je, da je srečal v četrtek, na dan umora Ane Puberlove, na

cesti deklet, ki ga je vabila v hotel. Odgovoril ji je, da bi mu bilo to predrago in jo je povabil k sebi na dom. Odšla je z njim, ko ji je pa hotel ljubezen plačati, je denar odklonila. Zato sta se sprla in v preprihu ji je prisolil zašušnico. Začela je klicati na pomoč in prihiteli so sosede in deklet, ki se je zbežalo.

Policija njegovi izjavi ni verjela in ga je ponovno zaslišala. Policijski zdravnik je opazil na njegovi roki rano, izvirajočo iz borbe z žrtvijo. Laudembach je zatrjeval, da je sekal drva, pa mu je odtelala trska v roko. Policija je preiskala tudi njegovo obleko in opazila na hlačah in naravnih sledov krvi. In zopet je mož zatrjeval, da se je vseknil in da je kanilo nekaj kapljic krvi na hlače. Policija je primerjala pisavo s pisavo dozdevnega Leitnerja, ki je pisal Puberlovi nekaj dni pred umorom kratko pismo. Izvedenec je ugotovil, da sta si pisavi zelo podobni. Neka kuharica, ki se je oglasila na žetito ponudbo dozdevnega Leitnerja in je prišla na sestanek, da si fanta ogleda, je na policiji izpovedala, da je Leitner identičen z Laudembachom.

Policija je preiskala Laudembachovo stanovanje in našla velik zaboj, skrbno opran in močno dišeč po naftalinu, vendar se pa poznajo v njem še sledovi krvi. Laudembach je oženjen in baje je vedno vzorno skrbel za svojo družino. Policija pa domneva, da utegne biti on tudi morilec Justine Mahr v Speisingu.

Bojna letala

Poročilo o številu bojnih letal raznih držav, prečitano na zasedanju Društva narodov, je vzbudilo presenečenje posebnost v Angliji. Angleška javnost namreč ni vedela, da je Anglija glede vojaškega letalstva tako daleč zaostala za nekaterimi drugimi državami.

Francija ima 1687 bojnih letal, Anglija 706, Češkoslovaška 546, Španija 462, Jugoslavija 627, Rumunija 599, Amerika 1752, Japonska 1348. Če pristojemo še rezervna letala in pa civilne aeroplane, ki so narejeni tako, da se lahko vsak hip izpremeni v bojne, ima Francija 3000 za vojno pripravljenih letal, Anglija 1434, Italija 1507, Poljska 700, Češkoslovaška 687, Španija 649, Jugoslavija 924, Rumunija 799, Amerika 2351, Japonska pa 1939. Iz tega je razvidno, da je Anglija glede na število letal na petem mestu.

Pes rešil 40 ljudi

Pri vходу na pasje pokopališče v pariškem predmestju Asnieres stoji masiven kamenit spomenik orjaškega bernardina z detetom na hrbtu. To je spomenik slavnega bernardina Barrya, ki je rešil v Alpah 40 ljudi gotove smrti. Barry je bil v službi pri menihih v zavetišču na Velikem St. Bernhardu v Švici. Dete na njegovem hrbtu je spomin na najčudovitejšo rešitev, ki je pes pri nji pokazal skoraj človeško inteligenco.

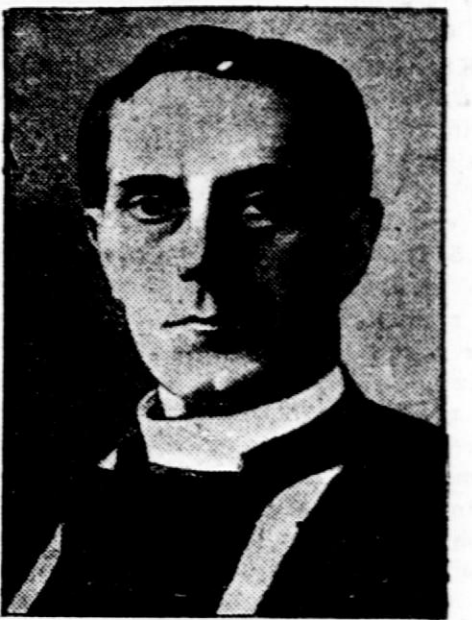
Nekoč je našel Barry na nočnem obhodu v snežnem meteu zasneženega otročka. Previdno je legel nanj, da bi ga segrel. Čim se je dete zganilo, mu je začel bernardinec na vse načine kazati, naj zleze na njegov hrbet. Dete je končno razumelo, kaj hoče pes, in Barry ga je srečno prinesel v zavetišče.

Nekoč je bil Barry na obhodu z menihom in ko sta se vračala, ni hotel po navadni poti domov. Menih je mislil, da ima pes svoje muhe in krenil je za njim. Predno sta pa prišla domov, je strahovito zadonelo in ko se je menih obrnil, je zagledal ogromen plaz, ki je zasul pot, po kateri bi se morala vrnati. Neke viharne noči je žel menih z bernardincem pregledovat pot. Pes je kmalu zdiral naprej, ker je vohal pred seboj človeka. Bil je res turist, ki je komaj še gazil sneg. Zagledal je pred seboj orjaškega psa in v mraku je mislil, da ga hoče napasti divja zver. Dvignil je turistov-

sko palico in udaril psa po glavi. Barry se je zgrudil. Menih in turist, ki se je seveda bridko kesal, sta ga odnesla v zavetišče, kjer je pa čez nekaj ur izdihnil. Tako je končal po neprevidnosti človeka, ki ga je hotel rešiti, največji junak med psi.

Originalni predlogi

Na nedavnem zborovanju zveze angleških založnikov je nastopil v literarnih krogih znani mr. Inge z originalnim predlogom, ki je o njem izpregovoril ves angleški tisk. Mr. Inge, največji čudak med angleškimi duhovniki, resno predlaga, naj bi zdravniki nalašč v ta namen napisane knjige priporočali kot sredstvo proti nespečnosti. Doslej so bili ljudje, ki ne morejo spati, navedeni na najrazličnejša zdravila, ki pa prav malo pomagajo, posebno če jih človek dolgo rabi. Mr. Inge je sam napisal več knjig in meni, da bi lahko postala baš njegova dela učinkovito sredstvo proti tej moderni bolezni. Na zborovanju je Inge dejal:

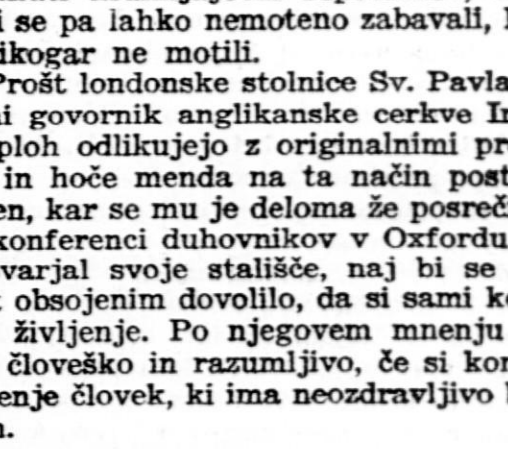
»O utemeljenosti svojega predloga sem se že opetovano prepiral v svoji rodbini. Večkrat sem že našel svojo ženo sredi belega dne v naslanjaču, kako je trdno spala z mojo knjigo v roki. To je pač najboljši dokaz, da moja trditve drži. Če bodo zdravniki upoštevali moj nasvet, utegnem postati še bogat.«

Drugi predlog originalnega Angležega gre za tem, da ni treba delati na železnih razlikah med kadilci in nekadilci. Mnogo bolje bi bilo, če bi imeli v vagonih posebne oddelke za molčče in zgovorne potnike. Kdor bi hotel med vožnjo prečitati knjigo, bi mu ne bilo treba poslušati kramlajočih sopotnikov, drugi bi se pa lahko nemoteno zabavali, ker bi nikogar ne motili.

Prost londonske stolnice Sv. Pavla in znani govornik anglikanske cerkve Inge se sploh odlikuje z originalnimi predlogi in hoče menda na ta način postati slaven, kar se mu je deloma že posrečilo. Na konferenci duhovnikov v Oxfordu je zagovarjal svoje stališče, naj bi se na smrt obsojenim dovolilo, da si sami končajo življenje. Po njegovem mnenju je tudi človeško in razumljivo, če si konča življenje človek, ki ima neozdravljivo bolezen.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše! Če človek smrči. — Prijatelj, jaz ti ponóči tako smrčim, da se celo sam zbudim, pa naj še tako trdno spim. — Pa lezi k počitku v sosedni sobi.

OTROŠKE NOGAVICE ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Če človek smrči. — Prijatelj, jaz ti ponóči tako smrčim, da se celo sam zbudim, pa naj še tako trdno spim. — Pa lezi k počitku v sosedni sobi.

Najbolj pereči problem sedanosti!

Proces proti visokošolcu, osumljenemu umora lepotice. Metode postopanja proti osumljencu. Trpljenje nedolžnega človeka, ki ga zaslišujejo dan in noč, da bi priznal to, kar zahtevajo od njega!

V preiskavi

Po gledališkem komadu nemškega kazenskega zagovornika dr. Maxa Alsberga.

Največji karakterni igralec **Albert Bassermann**

Gustav Fröhlich

H. Brausewetter

CHARLOTTE ANDER, OSKAR SIMA, ANNIE MARKART, JUL. FALKENSTEIN

Predstave ob 4., 1/8. in 9 1/4. uri

Elitni kino Matica

Telefon 2124.

TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVIEJE, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. ENOBARVNI IN VEČBARVNI TISK, PISMA, RAZGLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNANILA IN VABILA

NARODNA TISKARNA

Urejuje Josip Zupancič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezerski. — Za upravo in inšertni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.

ČEVLJI na obroke

»TEMPO«, Gledališka 4 (nasproti opere) 19/T

PRIMA BUKOVA DRVA

suba, cela Din 115.—, žagana Din 125.—, klana Din 135.— m³ dostavljena na dom. Putrih, Dolenjska cesta 6. 891

UČENKO

sprejem takoj v večjo trgovino mešanega blaga. Prednost vsaj z 2 razredi mešanice šole. Leopold Filipič, 928

DRUŽABNIKA

zaupljivega, z vloženo glavnico 20.000—30.000 Din iščem za donosen posel. Resne ponudbe pod »Compagnon« Bijeljina, poste restante. 925

TELEFON 2059

PREMOG SUHA DRVA

Pogačnik, Bohoričeva 5.

LINOLEJ PREPROGO

kupim. Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 926

GOJENKO

mlado in inteligentno, lepe zunanosti, z dobrim glasom za petje, išče potujočo kapelo (obitelj). Postopanje dobro, plača 350 Din, stanovanje in hrana ter potni stroški. Ponudbo s sliko na kapelnicu Ljubice Kralj, Zaječar, Aleksandra 31. 914

SUHE HRUSKE, TEPKE IN FIGOVKE

dobavlja najceneje Peter Setina, Sevnica ob Savi. 929

+

Potrjim srcem naznanjamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, sin in brat, gospod

Rudolf Lorber

danes popoldne ob pol 2. uri po daljši, mučni bolezni preminul.

Pogreb se vrši v petek, dne 19. t. m. ob 4. popoldne iz mrtvašnice Hiralnice, Vičdovdanska c. 9, na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, dne 17. februarja 1932.

Zalujoča rodbina Lorber.